

Beleids- en begrotingstoelichting

SOCIALE ECONOMIE

Begroting 2027

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER	2
II. TOTALEN BBT	5
III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID	6
IV. BELEIDSVELD I SOCIALE ECONOMIE	6
1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID	6
2. ISE DUURZAME ARBEIDSMARKT (SOCIALE ECONOMIE)	6
2.1. Vlaamse Gemeenschap	6
2.2. DAB's en rechtspersonen.....	9
3. ISE ACTIVERING (SOCIALE ECONOMIE)	9
3.1. Vlaamse Gemeenschap	9
3.2. DAB's en rechtspersonen.....	14
V. LIJST MET AFKORTINGEN	15

I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER

Onze sociale economie staat voor belangrijke **economische, sociale en budgettaire uitdagingen**.

Op **economisch vlak** worden we geconfronteerd met een snel veranderende internationale context. Geopolitieke spanningen, stijgende kosten, verstoorde handelsstromen en economische onzekerheid laten ook in Vlaanderen hun sporen na. Onze 120 erkende maatwerkbedrijven voelen die impact elke dag. Vooral grotere, productiegerichte maatwerkbedrijven in de maakindustrie krijgen te maken met schommelende orderboeken en toenemende concurrentiedruk.

Maatwerkbedrijven hebben een **dubbele opdracht**: economisch duurzaam ondernemen én kansen creëren voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Net die combinatie is hun sterkte, maar maakt hen ook kwetsbaar in economisch moeilijke tijden. Een nauwe(re) samenwerking tussen de sociale en de reguliere economie is dan ook essentieel om voldoende economische activiteit te blijven creëren. Dat zorgt niet alleen voor meer stabiliteit bij ondernemingen, maar ook voor werkzekerheid voor duizenden doelgroepwerknemers.

Ook op **sociaal vlak** zijn de uitdagingen groot. De beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd heeft een belangrijke impact op lokale besturen en OCMW's. Mensen die hun werkloosheidsuitkering verliezen, komen mogelijk bij het OCMW terecht en openen daar al dan niet het recht op een leefloon. Ook maatwerkbedrijven kunnen deel van het antwoord bieden. Zij beschikken over plaatsen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en kunnen zo bijdragen aan een duurzame activering en tewerkstelling.

Ten slotte staat ook de begroting onder druk. Bij de **begrotingsopmaak voor 2027** moet de Vlaamse overheid aanzienlijke inspanningen leveren. Dat geldt ook binnen het beleidsdomein Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie. In die context wil ik de beschikbare middelen voor de sociale economie in grote mate vrijwaren. Sociale economie is immers meer dan een uitgave: het is een investering in mensen, maatschappelijke participatie, sociaal weefsel en duurzame tewerkstelling. Elke gerealiseerde tewerkstelling creëert bovendien een aanzienlijke maatschappelijke meerwaarde.

Daarom blijven we in 2027 inzetten op een sterke sociale economie in Vlaanderen. Via collectief maatwerk bieden maatwerkbedrijven kwaliteitsvolle en duurzame tewerkstelling aan meer dan 26.500 doelgroepwerknemers. Daarenboven investeren we ook extra middelen in een (toekomstig) **sociaal akkoord** met het oog op koopkrachtbehoud en koopkrachtversterking van de werknemers in de maatwerksector.

In uitvoering van het Vlaams regeerakkoord **optimaliseren we het systeem van collectief maatwerk** verder. We versterken het begeleidingskader zodat de ondersteuning nog beter aansluit bij de noden van werknemers en ondernemingen. Tegelijk hervormen we het bestaande doorstroomkader tot een meer dynamische loopbaanaanpak op maat. Doelgroepwerknemers die kunnen en willen doorgroeien naar de reguliere economie krijgen daarbij ondersteuning op maat. Deze **hervormingen** verankeren we in het wijzigingsdecreet collectief maatwerk.

Tegelijk blijven we bij de federale overheid aandringen op de effectieve toekenning van de aangekondigde middelen voor bijkomende plaatsen in de sociale economie. Voor Vlaanderen gaat het om 20 miljoen euro op jaarbasis, goed voor ongeveer 666 bijkomende voltijdse plaatsen in maatwerkbedrijven. De middelen voor dit **groeipad** kunnen extra kansen creëren voor mensen die vandaag nog wachten op aangepast werk.

Naast collectief maatwerk zetten we sterk in op **individueel maatwerk**. Deze maatregel ondersteunt intussen meer dan 12.000 personen met een arbeidsbeperking die aan de slag zijn bij een reguliere werkgever of als zelfstandige. Via loon- en begeleidingspremies zorgen we ervoor dat een afstand tot de (reguliere) arbeidsmarkt geen onoverkomelijke drempel hoeft te vormen voor duurzame tewerkstelling. In 2027 voorzien we voldoende middelen om de groei van individueel maatwerk mogelijk te maken en willen we de bekendheid van individueel maatwerk verder vergroten, administratieve drempels wegwerken en inzetten op een snelle, rechtszekere en klantvriendelijke behandeling van aanvragen. Zo versterken we de brug tussen sociale en reguliere economie en benutten we talenten die vandaag nog te vaak onbenut blijven.

Een **vlotte indicering en toeleiding** zijn daarbij cruciale randvoorwaarden. Mensen die ondersteuning nodig hebben, moeten snel duidelijkheid krijgen over welke maatregel het best aansluit bij hun mogelijkheden en behoeften. Daarom werken we in 2027 ook aan een eenvoudiger, sneller en toegankelijker indiceringsproces, investeren we in de noodzakelijke digitalisering en gegevensuitwisseling en zetten we stappen richting een nieuw indiceringsdecreet. Ook externe partners, in het bijzonder de OCMW's, willen we nauwer betrekken zodat mensen sneller hun weg vinden naar passende ondersteuning en werk.

Ook **arbeidsmatige activiteiten binnen de sociale economie** blijven een belangrijke opstap naar betaald werk. Voor mensen voor wie de stap naar reguliere of aangepaste tewerkstelling nog te groot is, bieden deze trajecten kansen om competenties te versterken, werkervaring op te doen en opnieuw aansluiting te vinden bij de arbeidsmarkt. Daarom blijven we investeren in een kwalitatief, voldoende ruim en gedifferentieerd aanbod, met middelen voor bijna 2.000 trajecten van arbeidsmatige activiteiten in onze erkende maatwerkbedrijven en samenwerkingsverbanden.

Tot slot besteden we bijzondere aandacht aan een sterk **lokaal sociale-economiebeleid**. Sinds de hervorming van 1 januari 2026 beschikken lokale besturen over een structurele middelenstroom waarmee ze een eigen beleid kunnen uitbouwen, onder meer in het licht van de beperking van de werkloosheidsuitkering in de tijd. Ook in 2027 ondersteunen we hen verder bij die opdracht. Acties rond sociaal aanbesteden en voorbehouden opdrachten kunnen daar mee toe bijdragen.

Zo bouwen we verder aan een sociale economie die **economisch sterk, maatschappelijk relevant en toekomstgericht** is. Een sociale economie die kansen creëert voor wie moeilijk toegang vindt tot de arbeidsmarkt, maatschappelijk relevant ondernemerschap stimuleert en elke dag bewijst dat economische meerwaarde en sociale vooruitgang hand in hand kunnen gaan.

II. TOTALEN BBT

TOTAAL - SOCIALE ECONOMIE, excl. apparaatskredieten en programma B

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	131	0	0	767.192	767.321
Bijstelling BO 2027	0	0	0	19.918	19.918
BO 2027	131	0	0	787.110	787.239

III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing.

IV. BELEIDSVELD I SOCIALE ECONOMIE

PROGRAMMA TH - SOCIALE ECONOMIE

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	131	0	0	767.192	767.321
Bijstelling BO 2027	0	0	0	19.918	19.918
BO 2027	131	0	0	787.110	787.239

1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing.

2. ISE DUURZAME ARBEIDSMARKT (SOCIALE ECONOMIE)

2.1. Vlaamse Gemeenschap

DUURZAME ARBEIDSMARKT (SOCIALE ECONOMIE), Vlaamse Gemeenschap

(duizend euro)

	AO			TO		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	131	0	131	0	0	0
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL), ontvangsten participaties)	0	0	0	0	0	0

(OP); geen ESR-impact)						
Totaal	131	0	131	0	0	0

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	3.016	-966	2.050	3.145	-966	2.179
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	5.000	0	5.000	5.000	0	5.000
Totaal	8.016	-966	7.050	8.145	-966	7.179
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting:

Maatwerkbedrijven maken integraal deel uit van de Vlaamse economie. Door economische activiteit te verbinden met maatschappelijke meerwaarde en lokale inbedding, spelen ze een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame economie. Verbonden aan deze ISE ontwikkelden we in 2026 een index die de samenwerking tussen de reguliere en de sociale economie meet, op basis van financiële transactiedata van ondernemingen. Een index laat toe om de ontwikkeling van een cijfer doorheen de tijd te volgen. We meten hierbij de financiële transacties tussen de sociale en reguliere economie in verhouding tot alle financiële transacties. Het jaar 2022 (= recentst beschikbare jaar) fungeert hier als basisjaar (index = 100), en geeft een index weer van 100. Deze waarde fungeert als nulmeting.

Voor de ondersteuning van de sociale economie als brede sector en het maatschappelijk verantwoord ondernemen (TB0-1THC2TA-WT) voorzie ik een budget van 2,1 miljoen euro.

Met deze middelen geef ik in 2027 uitvoering aan het actieplan dat de wisselwerking tussen de reguliere en sociale economie versterkt. Sociale-economieondernemingen maken door hun maatschappelijke focus en lokale verankering het verschil in de transitie naar een duurzame economie en het aanpakken van uitdagingen zoals arbeidsmarktkrapte, circulaire economie en sociale inclusie. Er wordt hierbij ingezet op initiatieven om het potentieel van sociale criteria in (lokale) overheidsopdrachten maximaal te benutten, om zo de brug tussen de sociale economie, de reguliere

economie, en lokale besturen te versterken. Bij de uitvoering van deze acties is er speciale aandacht voor samenwerking en co-creatie met partners op lokaal en regionaal niveau. Ik werk daarbij zowel overheidsintern als met het werkveld samen en stem de initiatieven maximaal af op het aanbod van deze partners. Zo versterken we de impact, efficiëntie en hefboomwerking van dit actieplan.

Eind 2026 wordt het onderzoek 'Toegepast bedrijfseconomisch onderzoek naar opportuniteiten van duurzaamheidstrends op de duurzame tewerkstelling van kansengroepen en maatwerk in het bijzonder' afgerond. We ontwikkelen enkele praktische handvaten voor (sociale) ondernemers. In 2027 worden deze resultaten en handvaten breed gedeeld met sociale-economieondernemingen, reguliere ondernemingen, sectororganisaties en andere relevante partners. We maken de inzichten op een toegankelijke en interactieve manier beschikbaar, onder meer via workshops en matchmakingmomenten. Daarnaast kunnen we deze resultaten en handvaten gebruiken als basis voor mogelijke nieuwe initiatieven rond samenwerking tussen de sociale en reguliere economie en om de ontwikkeling van duurzame businessmodellen met maatschappelijke impact te ondersteunen.

Ik ondersteun ook de groei en de ambities van Trividend, het erkend participatiefonds voor de sociale economie. In 2027 volgt een laatste fase van de aandelenparticipatie en kapitaalronde door Trividend waarmee Vlaanderen zijn engagement realiseert om in totaal maximaal 2 miljoen euro in het fonds te investeren. Daarnaast volg ik de uitvoering van de hernieuwde beheersovereenkomst voor het Sociaal Investeringsfonds op, waarbij stimulansen voor sociale economie en sociale impactfondsen geboden worden. Tot slot beoog ik in 2027 de geactualiseerde energieleningen te lanceren waarmee maatwerkbedrijven en sociale economie-ondernemingen kunnen investeren in energie-efficiëntie.

Op de uitgaven letten betekent ook keuzes maken. Uit het VIONA-onderzoek "Transities naar ondernemerschap" (2026) blijkt dat het huidige ondersteuningsaanbod voor werkzoekenden met ondernemerschapsambities te versnipperd is en dat de trajecten van de activiteitencoöperaties sterk overlappen met de trajecten van onder meer VDAB en VLAIO. Uit monitoringsgegevens blijkt daarenboven dat het bereik (vooral van kansengroepen) en de uitstroomresultaten eerder achterblijven bij de vooropgestelde doelstellingen en bij vergelijkbare trajecten. Op basis van deze inzichten heb ik beslist om het in het kader van de begrotingsopmaak 2027 de financiering van de werking van de activiteitencoöperaties uit te doven.

In 2027 blijven we lokale besturen ondersteunen bij de verdere uitbouw van een sterk lokaal sociale-economiebeleid. Daarbij wordt voortgebouwd op de signalen uit het werkveld en de ervaringen die werden opgedaan tijdens het eerste werkjaar van het nieuwe financieringskader. Het Departement WEWIS voorziet hiervoor een flankerend ondersteuningsaanbod gericht op kennisdeling, praktijkuitwisseling en netwerking. Onder meer via webinars en praktijkvoorbeelden ondersteunen we lokale besturen bij de uitbouw van hun lokaal sociale-economiebeleid. We hebben aandacht voor thema's zoals samenwerking tussen sociale en reguliere economie, sociaal aanbesteden, staatssteun en DAEB-regelgeving.

In het voorjaar van 2027 vinden ook provinciale ontmoetingsmomenten plaats. Lokale besturen, sociale economieondernemingen, reguliere ondernemingen en andere partners kunnen er ervaringen uitwisselen. Deze ontmoetingsmomenten bouwen voort op de formule van het succesvolle netwerkevent 'Knooppunt Lokaal' (mei 2026) en stimuleren nieuwe contacten, maken succesvolle samenwerkingen op lokaal vlak

zichtbaar en creëren opportuniteiten voor samenwerking, dienstverlening en duurzame tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking en een afstand tot de arbeidsmarkt.

Relevante begrotingsartikelen:

TB0-1THC2TA-WT – ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN SOCIALE ECONOMIE EN DUURZAAM EN SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

2.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

3. ISE ACTIVERING (SOCIALE ECONOMIE)

3.1. Vlaamse Gemeenschap

ACTIVERING (SOCIALE ECONOMIE), Vlaamse Gemeenschap

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	759.176	20.884	780.060	759.176	20.884	780.060
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	759.176	20.884	780.060	759.176	20.884	780.060
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting:

De Vlaamse Regering heeft de ambitie om 80% van de bevolking op beroepsactieve leeftijd aan het werk te krijgen. Een belangrijke hefboom om die doelstelling te halen is het verhogen van de werkzaamheidsgraad van onder meer personen met een arbeidsbeperking. Via mijn beleid wil ik de tewerkstellingskansen van personen met een arbeidsbeperking, en bijgevolg vaak ook een grote afstand tot de arbeidsmarkt,

verhogen door in te zetten op individueel en collectief maatwerk en arbeidsmatige activiteiten binnen de sociale economie. Om deze evolutie te monitoren, volgen we als impactindicator de kloof op tussen de algemene werkzaamheidsgraad in Vlaanderen en de werkzaamheidsgraad van mensen die een vorm van langdurige hinder ondervinden omwille van hun arbeidsbeperking. In 2025 bedroeg de werkzaamheidsgraad 52,2% voor personen met een arbeidsbeperking, tegenover 77,3% voor de algemene bevolking 20- tot 64-jarigen in het Vlaamse Gewest. De werkzaamheidskloof bedroeg daarmee 25,1 procentpunten en is iets kleiner dan in 2024 (27,1 procentpunten).

Collectief maatwerk

In afstemming met de sector optimaliseer ik de maatregel collectief maatwerk. De conceptnota '*Optimalisatie van de maatregel collectief maatwerk*' (VR 2026 2003 MED.0111-1 CN) vormt hiervoor het uitgangspunt. Het beschikbaar krediet voor de maatregel collectief maatwerk (TB0-1THC2UA-WT), bij BO 2027 bedraagt 619 miljoen euro. Het beschikbaar krediet in 2027 werd bijgesteld met 19,5 miljoen euro VAK en VEK en is het resultaat van volgende budgettaire bewegingen:

- De toevoeging van 6 miljoen euro voor behoud en versterking van de koopkracht van werknemers in de sector van de maatwerkbedrijven, van kwetsbare maatwerkers in het bijzonder;
- Het terugdraaien van de eenmalige maatregel BA 2026 voor 3,2 miljoen euro 'Uitvoering van de geformuleerde beleidsacties' in de door de Vlaamse Regering goedgekeurde Conceptnota van 18 juli 2025 'Vlottere en betere indicering en toeleiding naar de Sociale Economie';
- De budgetneutrale inkanteling van lokale diensteneconomie (LDE) in het contingent van collectief maatwerk ten bedrage van 1,4 miljoen euro en dit in het kader van de overgangsmaatregelen en de opstart van de maatregel individueel maatwerk in 2023;
- De toevoeging van 6,4 miljoen euro. Volgens de afspraken op federaal niveau verhoogde het GGMMI op 1 april 2026 met 35,70 euro. Voor collectief maatwerk betekende dit dat de aftoppingsgrens voor de loonpremie in 2026-K2 verhoogde met 35,70 euro. De bijkomende budgettaire kost van deze verhoging is te wijten aan een federale beslissing en derhalve als bijstelling ingeschreven.
- Een vermindering van 7,4 miljoen euro in het licht van de gewijzigde budgettaire context, waarbij de financiering van het collectief maatwerk technisch wordt aangepast en budgettair geoptimaliseerd. De technische aanpassing stelt het forfait voor compensatie van organisatie gebonden kosten bij van 4% naar 2,5% van de begrensde loonkost en halveert het supplement binnen de organisatieondersteuning voor de eerste 100 werknemers, van 100,26 euro naar 50,14 euro per VTE per kwartaal;
- De toevoeging van 12,8 miljoen euro index.

De zes belangrijkste optimalisaties in de regelgeving collectief maatwerk die ik in 2027 uitwerk en implementeer, hebben onder meer betrekking op het begeleidingskader, de aansluiting tussen collectief maatwerk en het reguliere economische circuit, het evaluatieproces en de indicering en toeleiding naar collectief maatwerk. Met mijn beleid wil ik zorgen voor een kwaliteitsvolle, robuuste en toekomstgerichte maatregel. Het begeleidingskader zal meer ruimte bieden om de begeleiding te laten aansluiten op de noden van de doelgroepwerknemers en zal bovendien uitvoerbaar en controleerbaar zijn. Het doorstroomkader wordt geheroriënteerd naar een meer wervende en dynamische loopbaanaanpak op maat. We bieden daarbij meer ondersteuning aan doelgroepwerknemers die op eigen initiatief wensen door te stromen en bieden handvaten aan maatwerkbedrijven om in te zetten op die

doorstroom. Doelgroepwerknemers binnen collectief maatwerk krijgen op die manier meer perspectief in hun verdere loopbaan.

Om deze en andere optimalisaties te verankeren, werden in 2026 de eerste stappen gezet in de uitwerking van het wijzigingsdecreet collectief maatwerk. Naast inhoudelijke optimalisaties bevat dit decreet ook enkele technische aanpassingen om de maatregelen collectief en individueel maatwerk beter op elkaar af te stemmen en het toepasselijke staatssteunkader te actualiseren. Het wijzigingsdecreet wordt in 2027 naar het Vlaams Parlement gebracht ter definitieve goedkeuring.

Het groeipad in de sociale economie kent een volgende structurele opstap in 2028. In 2027 ligt de focus op een maximale benutting van de beschikbare plaatsen en de voorbereiding van de volgende groeifase. Daarnaast tref ik in afwachting van de voorziene federale middelen (20 miljoen euro op jaarbasis voor Vlaanderen), de nodige voorbereidingen om bijkomende plaatsen in de sociale economie (in de erkende maatwerkbedrijven) mogelijk te maken, in het bijzonder voor personen die door de federale hervormingen hun werkloosheidsuitkering (dreigen te) verliezen.

Individueel maatwerk

Steeds meer personen met een arbeidsbeperking en hun werkgevers vinden de weg naar de maatregel individueel maatwerk. De maatregel kent een gestage groei. Voor 2027 ramen we het bereik op 18.047 actieve dossiers en dat resulteert in een verhoging van het benodigd budget op het begrotingsartikel van de loonpremies voor individueel maatwerk (TB0-1THC2UG-WT).

In 2027 versterk ik de tewerkstellingskansen voor personen met een arbeidsbeperking via individueel maatwerk, in hoofdzaak binnen het reguliere economische circuit. Op 1 juli 2026 waren er in totaal 12.778 actieve dossiers. Voor 2027 wordt voor de maatregel IMW-loonpremie in totaal 145,9 miljoen euro als benodigd krediet geraamd. Het geraamde budget (exclusief index) omvat 138,9 miljoen euro voor werkgevers (loonpremie) en 7 miljoen euro ondersteuningspremie voor zelfstandigen met een indicering individueel maatwerk. Met dit budget wordt verwacht 18.047 dossiers te bereiken eind 2027, waarvan 880 voor zelfstandigen met een ondersteuningspremie. Op het begrotingsartikel van de loonpremies voor individueel maatwerk (TB0-1THC2UG-WT) wordt bij BO 2027 een budget van 126 miljoen euro ingeschreven (inclusief index).

Voor het begrotingsartikel van de begeleidingspremie individueel maatwerk (TB0-1THC2UF-WT) wordt een budget voorzien van 28,9 miljoen euro. Dit begrotingsartikel omvat enerzijds de kredieten die ter beschikking worden gesteld voor de begeleidingspremie (22,6 miljoen euro) en anderzijds de middelen voor de uitvoering van de tijdelijke en noodzakelijke overgangsmaatregelen voor de oude maatregel lokale diensteneconomie (LDE)(5,7 miljoen euro), maatwerkafdelingen (MWA) (552 keuro) en achterstellen van de uitgedoofde SINE-maatregel (132 keuro). Het beschikbare budget houdt rekening met een mindering van 7 miljoen euro, zoals afgesproken in de Septemberverklaring 2026.

In 2027 gaat bijzondere aandacht naar een betere bekendheid van de maatregel individueel maatwerk en het wegwerken van specifieke drempels voor werkgevers, zelfstandigen en personen met een arbeidsbeperking om effectief op de maatregel een beroep te doen. We blijven inzetten op een vlotte en rechtszekere aanvraagprocedure. De federale hervormingen rond de re-integratie van personen met een erkenning arbeidsongeschiktheid en de tegemoetkomingen voor personen met een handicap

bieden bovendien kansen om meer personen met een arbeidsbeperking naar werk te begeleiden via individueel maatwerk. We onderzoeken hoe we hiervoor de samenwerking en informatie-uitwisseling met onder andere het RIZIV, de FOD Sociale Zekerheid en het VAPH kunnen verbeteren. Waar nodig en mogelijk worden regelgevende drempels weggewerkt die de tewerkstelling van personen met een arbeidsbeperking bemoeilijken.

In het kader van het horizontaal gelijkekansenbeleidsplan zetten we ook in op een betere overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt voor jongeren met een arbeidsbeperking. Daarnaast versterken we de overgang van onbetaalde (arbeids)activiteiten, zoals arbeidsmatige activiteiten binnen de sociale economie en welzijn of begeleid werken, naar betaalde tewerkstelling. Dit doen we onder meer via betere informatieverstrekking en samenwerking met het VAPH en de FOD Sociale Zekerheid. Zo organiseren we, in overleg met de andere overheidsdiensten, infosessies over individueel maatwerk voor hun professionals.

Indicering

In 2027 geef ik, samen met de minister bevoegd voor Werk, verder uitvoering aan de beleidsacties uit de conceptnota *'Vlottere en betere indicering en toeleiding naar de sociale Economie'* (VR 2025 1807 MED.0300/1BIS). We zetten daarbij in op een grotere indiceringscapaciteit, een kortere doorlooptijd en een toegankelijke dienstverlening dicht bij de burger.

In 2026 werd een belangrijke stap gezet in de vereenvoudiging van het indiceringsproces door het vierogenprincipe stapsgewijs af te bouwen binnen VDAB. Hierdoor wordt vandaag reeds het overgrote deel van de indiceringen volgens het tweeogenprincipe afgehandeld binnen VDAB, wat op het terrein wordt ervaren als een belangrijke stap naar een vlottere indicering.

Voor 2027 ligt de focus op de verdere uitrol van deze vereenvoudiging naar externe partners, in het bijzonder de OCMW's. Hiervoor zijn decretale aanpassingen nodig om te verzekeren dat de verwerking van persoonsgegevens en gevoelige informatie conform de privacyregelgeving verloopt en dat burgers, ongeacht waar zij een aanvraag indienen, op een uniforme en kwaliteitsvolle manier worden behandeld. In dat kader wordt een nieuw indiceringsdecreet voorbereid, dat de noodzakelijke juridische basis moet creëren voor deze volgende stap in de vereenvoudiging van het indiceringsproces.

Daarnaast zetten we in op een versnelling van het indiceringsproces, mede dankzij een belangrijke investering vanuit het beleidsveld Sociale Economie in de ICT-infrastructuur van VDAB. Eind 2026 wordt onder andere de vernieuwde datakoppeling met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) in gebruik genomen, waardoor VAPH-gegevens voortaan na een aanvraag tot indicering digitaal beschikbaar zijn voor de indicering. Ook de datakoppeling met de FOD Sociale Zekerheid wordt eind 2026 technisch afgerond en wordt in het voorjaar van 2027 operationeel binnen de VDAB-systemen. Hierdoor hoeven burgers vanaf 2027 FOD-attesten niet langer zelf op te vragen en in te dienen bij VDAB. Via deze ontsluiting van authentieke gegevensbronnen verminderen we de administratieve belasting voor burgers en ondersteunen we een snellere behandeling van dossiers. Daarnaast onderzoeken we hoe personen die op basis van gegevens van het VAPH of de FOD Sociale Zekerheid mogelijk in aanmerking komen voor individueel of collectief maatwerk, proactief kunnen worden geïnformeerd.

De resultaten van het onderzoek *'Wetenschappelijke aanbevelingen tot optimalisatie van de Gegevensset Werk van VDAB, gebaseerd op ICF'* worden voor de zomer 2027 opgeleverd. Ze worden benut om het indiceringsproces te optimaliseren en de toekomstige uitvoering van ICF-onderzoeken efficiënter te maken. Daarnaast wordt de rol van maatwerkbedrijven versterkt bij het inschatten van de ondersteuningsbehoefte van personen met een arbeidsbeperking. Maatwerkbedrijven worden aangemoedigd hun werkvloer open te stellen voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, zowel in het kader van tewerkstelling als van beroepsverkennde stages. Ook hun feedback over het verloop van trajecten en de redenen waarom een tewerkstelling al dan niet slaagt, vormt een belangrijke bron van informatie voor een correcte inschatting van de ondersteuningsnoden van de persoon. Opzet is ook om de kennisuitwisseling tussen VDAB, WEWIS en de maatwerksector structureel te verankeren. Het gaat dan in essentie om de wederzijdse informatiedeling, zodat VDAB de arbeidsbemiddeling gericht kan afstemmen op de mogelijkheden en ondersteuningsbehoeften van personen.

Samen met de minister van Werk zorg ik in 2027 voor de monitoring en periodieke rapportering over de uitvoering van voornoemde beleidsacties.

Werk- en zorgtrajecten

De werk- en zorgtrajecten ondersteunen personen die door cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problemen niet, nog niet of niet meer aan het werk kunnen, met het oog op participatie aan de samenleving en, waar mogelijk, de arbeidsmarkt. De Vlaamse Regering keurde in 2026 wijzigingen aan het decreet over de werk- en zorgtrajecten goed, met onder meer een actualisering van de definities en de regels rond gegevensuitwisseling en een vereenvoudiging van een aantal administratieve procedures. De definitieve goedkeuring in het Vlaams Parlement is voorzien voor eind 2026. In uitvoering daarvan werk ik in 2027, samen met mijn collega-ministers bevoegd voor Welzijn en Volksgezondheid en Werk, een wijziging van het uitvoeringsbesluit over de werk- en zorgtrajecten uit.

De maatregel arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie heeft zijn meerwaarde aangetoond als voorbereidend traject naar betaald werk. Na een gemiddelde begeleidingsduur van 13 maanden stroomt 34% van de deelnemers door naar de sociale of reguliere economie. In 2027 zorgen we daarom voor een voldoende en gedifferentieerd aanbod aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Bij BO 2027 voorzie ik een krediet voorzien van 6,1 miljoen euro om een maximaal aantal van 1.929 trajecten in te vullen voor arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie (TB0-1THC2UC-WT).

We evalueren in 2027 ervaringen uit het tijdelijke proefproject met externe werkposten (opgestart midden 2026) en we onderzoeken hoe we het aanbod aan activiteiten en werkposten onder begeleiding meer kunnen diversifiëren ten bate van de kandidaat-deelnemers aan arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie. Zo spelen we in op de noden en interesses van deelnemers en versterken we de mogelijkheden tot doorstroom naar betaald werk.

Tot slot zet ik, in uitvoering van het Horizontaal Gelijkekansenbeleidsplan 2025-2029, in op het wegwerken van drempels bij de overgang van onbetaalde activiteiten naar betaalde tewerkstelling voor personen voor wie dit haalbaar is. We benutten hierbij ook de kansen die ontstaan door wijzigingen binnen de federale kaders rond personen met een handicap en re-integratie.

Relevante begrotingsartikelen:

TB0-1THC2UA-WT – COLLECTIEF MAATWERK

TB0-1THC2UG-WT – IMW – LOONPREMIES

TB0-1THC2UF-WT – IMW – BEGELEIDINGSPREMIE EN OVERGANGSMAATREGELEN

TB0-1THC2UC-WT – ARBEIDSMATIGE ACTIVITEITEN IN DE SOCIALE ECONOMIE (AMASE)

3.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing.

V. LIJST MET AFKORTINGEN

AMA	Arbeidsmatige Activiteiten
AMA SE	Arbeidsmatige Activiteiten in de Sociale Economie
AO	Algemene Ontvangsten
BA	Begrotingsaanpassing
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BO	Begrotingsopmaak
CMW	Collectief Maatwerk
CN	Conceptnota
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAEB	Diensten van Algemeen Economisch Belang
ESR	Europees Systeem van Rekeningen
FOD	Federale Overheidsdienst
ICF	International Classification of Functioning, Disability and Health
IMW	Individueel Maatwerk
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
LAP	Lokaal Activeringspact
LDE	Lokale Diensteneconomie
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
MED	Mededeling aan de Vlaamse Regering
MWA	Maatwerkdafdeling
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
SINE	Sociale Inschakelingseconomie
TO	Toegewezen ontvangsten
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
VIONA	Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwerk Arbeidsmarktrapportering
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VR	Vlaamse Regering
VSDO5	Vijfde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling
WEWIS	Werk, Economie, Wetenschap, Innovatie en Sociale Economie
WT	Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)